

Botanisk inventering av stränder

mellan Svartnäsudden och Maraholmsrevet
sommaren 2018

Länsstyrelsen
Norrbotten

Titel: Botanisk inventering av stränder mellan Svartnäsudden och Maraholmsrevet
sommaren 2018
Omslagsfoto: Sture Westerberg
Författare: Sture Westerberg
Kontaktuppgifter: Länsstyrelsen i Norrbottens län 971 86 Luleå
Telefon: 010-225 50 00 fax: 0920-22 84 11
E-post: norrbotten@lansstyrelsen.se
Internet: www.lansstyrelsen.se/norrbotten

ISSN: 0283-9636

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Norrbotten har gett företaget Westerbergs Naturinventeringar i uppdrag att utföra en inventering av ett begränsat strandområde mellan Svartnäsudden och upp mot Haraholmsrevet. Inventeringsområdet som omfattar en sträcka av 7 km har pågått under ett par dagar under juli och augusti 2018.

I samband med inventeringen har olika strandtyper besökts och samtliga växter har noterats. Totalt har 59 områden beskrivits för att få en så bra bild på vilka arter som här förekommer. Varje område har även fått en naturvärdeklass i en tregradig skala. Se figur 1. Samtliga noterade arter kommer att läggas in i artportalen. Fotografier som knyter upp fotopunkterna kommer att överlämnas till Länsstyrelsen. Gis-kartor är framtagna på Länsstyrelsen.

Stränderna i det aktuella området består till stor del av moränstränder, moränstrandängar, sandstränder och lerinblandade sandstränder, starrfuktkärr och den i stort varierande gråalbården. Växtligheten följer tydligt strandens uppbyggnad men ofta finns en mosaik av olika strand- och arttyper beroende på stranden utsatthet av vådrets makter. Kraftig ispåverkan på utsatta ständer är livsviktigt för vissa arter. Medan täta vassar helt kan utplåna strandens flora.

Tidpunkten att inventera fåglar är inte den bästa då både rastande och häckande fåglar rör sig mellan olika strandområden. I samband med inventeringen har olika vadare påträffats som rastande och häckande. Ut mot havet dyk- och simänder med ungar samt vitfågel som tärnor och måsar. I strandskogen och vid buskrika stränder har läten från olika fåglar hörts. Spår efter födosökande hackspettar i de finaste strandalskogarna.

Areal strandtyper

Moränstrand	Moränstrandäng	Sandstrand	Starrfuktäng	Vasstrand	Vegetationsklädda havsklippor
9259 m2	77713 m2	141078 m2	70105 m2		

Figur 1. Strandtyper klassade

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Syfte	5
2. Allmän beskrivning	5
2.1 Landhöjningsstränder vid Bottenviken.....	5
2.2 Geologisk beskrivning	5
2.3 Kvartergeologisk beskrivning	6
2.4 Strandtyper.....	6
3. Bedömning av naturvärden.....	16
3.1 Naturvärden finns i miljöer med:	16
3.2 Naturvärdeklassning	16
3.3 Ingreppspåverkan.....	17
4. Översiktskarta över inventeringsområdet	18
5. Översiktskarta fotopunkter och strandtyper	20
6. Resultat av inventeringen.....	21
7. Referenser.....	92
7.1 Litteratur.....	92
7.2 Elektroniska dokument och databaser	92

1. Syfte

Att ta fram ett underlag som skall ligga till grund i utredningen av ett möjligt naturreservat.

2. Allmän beskrivning

2.1 Landhöjningsstränder vid Bottenviken

Landhöjningen längs Bottenvikens ligger på ca 0,8 cm per år vilket starkt påverkar de naturtyper och arter som finns i det strandnära området. Vi har även att göra med hög/respektive långvatten som kan i unika fall röra sig om tre meter. De flacka och grunda stränderna påverkas även de som har fritidsstugor här.

2.2 Geologisk beskrivning

Från Degerberget och ner mot Svartnäsudden förekommer en bergartstyp som benämns som kvartsarenit (en sedimentär bergart). I den sedimentära bergarten ingår ett konglomerat som mera är känd som "degerbergskonglomeratet". I konglomerat finns olika bergartsstenar där vissa består av kalcit och i mellanmassan mellan stenarna finns kalcitsliror. Mot öster övergår den sedimentära bergarten i granit och gnejs.

Block på stranden vid Svartnäsudden av degerbergskonglomerat. Groparna visar var kalcitstenarna har vittrat bort.

2.3 Kvartärgeologisk beskrivning

Postglaciala avlagringar som sandiga sediment intar större delen av strandområdet norr om Svartnäsudden. Svartnäsudden som förmodlig utgör en berggrundsbetingad höjd som mot norr snabbt flackar ut mot Nörd-Haraholmen. Vid Svartnäsudden finns en grovt sorterad morän där stränderna visar ansamlingar av block och grus. Blocken visar på ett intressant sätt traktens geologi. Norr om Svartnäsudden flackar landskapet ut och grunda havsbottnar blir allt vanligare. Här finns en stor blandning av olika strandtyper som moränstränder, moränstrandängar, sandstränder med en blandning mellan sand,- ler,- grustränder där Månsgrönnan är den största. Mot norr finns även små blockrev (ändmorän) samt starrfuktängar.

2.4 Strandtyper

Moränstrand, Moränstrandängar

Moränstränder i direkt anslutning till stranden. Många olika successionsstadier förekommer. I de äldre delarna kan antingen gräs- och örtvegetation dominera. Vegetationens utformning är beroende av hur exponerad stranden är för vind, vågor och av isens kraftiga ishyvling. Även högt- och lågt vattenstånd utgör en naturlig process på de arter som trivs här. *Strandängar vid Östersjön, 1630.*

Blockrev, ändmoräner

Ett fåtal blockrev förekommer i den norra delen av strandområdet. Reven utgör ändmoräner som är vanliga i denna del av Bottenviken. Reven är ofta grovblockiga och den kraftiga ispåverkan gör att block, grus och stenar ständigt flyttas om. Äldre blockrev har en intressant växtlighet. De besöks ofta av betande gäss där spillningen göder växtligheten. Naturtypen ligger nära de perenna blockstränderna och utgör en mindre del av strandtyperna. *Sten och grusvallar, 1220*

Moränstrand, grusig

Växtligheten är genomgående gles då vågor och ishyvling kraftigt påverkar och omlagrar stranden.
Strandängar vid Östersjön, 1630.

Sandstränder, lerigt inslag.

Sandstränder vid Bottenviken varierar dock en hel del beroende på var de ligger i landskapet. Landhöjning, vattenståndsvariationer och isskrap har en mycket stor inverkan vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och ofta en zonerings av vegetationen. Saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen där arter som saltgräs, glasört och saltnarv ingår. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med gäss kan betespåverkan hålla naturtypen öppen. Kärnväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik och i synnerhet längs Bottenviken finns särpräglade arter. *Sandstränder vid Östersjön, 1640.*

Sandstrand, sandig

Sandstränder vid Bottenvikens kustlinjer formas av omlagring genom vind, vågrörelser högt- och lågt vattenstånd. Inblandning av leriga faktorer binder sanden och skapar miljöer där insektsfaunan kan vara intressant. Fågellivet med olika vadare söker föda och även häckar här. Stränderna framför vid kantzonen mot albården kan hysa rikligt med perenna växter men kan även ha en mera sparsam vegetation. Flera av arterna är sandbindare. *Sandstränder vid Östersjön 1640.*

Saltpåverkade strandängar

Ler- och sandsediment som periodvis översvämmas av havsvatten, koloniserar av glasört och andra annueller eller gräs. Saltrika fläckar, s.k. skonor eller saltbrännor, kan förekomma. *Glasörtstränder, 1310.*

Starrfuktäng, fd strandängar

Innanför den egentliga stranden med finsediment förekommer en naturtyp som är invallad av den högre liggande strandkanten. Växtligheten är frodig med arter som tuvad hundstarr, blåttåtel och pors. Miljön liknar ett sumpkärr med sänkor där vattensamlingar förekommer. Tillrinning från ovanliggande fastmark och i samband med högt vattenstånd bidrar starkt till denna naturtyp. I de blötare delarna finner vi arter som dybläddor, hästsvans och andra vattenälskande arter. Naturtypen påträffades på flera platser inom det inventerade strandområdet. Biotopen är intressant för häckande och födosökande arter. Insektslivet är ofta rikt. Då starrsumpkärren ligger havsnära får naturtypen ingå i: *Strandängar vid Östersjön, 1630*.

Vassstränder

Ruggar av bladvass förekommer oftast i inre delen av de grunda vikarna men växer även in på andra strandtyper. Även ett glest uppslag av låga vassar förekommer vilket visar att bladvass snabbt tar olika miljöer i besiktning. Bottensubstratet är i regel lerigt, finsedimentstränder, men de etablerar även den blockiga stranden. Områden med bara vass är svåra att klassificera då vassen helt kan dominera vegetationstypen och därmed endast hysa ett fåtal arter. Djurlivet i vattnet kan vara intressant då vassen kan vara en tillflyktsort för många fisk- och insektsarter. Fågellivet i Bottenvikens vassområden är inte lika utrett som längre söderut i landet. I norr är det i innefjärdarnas vassmarker som har häckade och födosökande arter som sävsparv, sävsångare och brun kärrhök och där öppna vattenytor och kanaler finns ses olika änder. Under vårvintern födosöker arter som snösparv, gråsiska och vinterhämling i vassarna.

Strandängar vid Östersjön, 1630.

Lagun

Helt eller delvis avsnörda grunda havsvikar, skilda från havet genom trösklar, tät vegetation eller dylikt som begränsar vattenutbytet. Naturtypen är ett mosaikartat biotopkomplex som är rikt på olika slags växt- och djursamhällen. Laguner utgör en viktig livsmiljö för exempelvis fågel- och fiskarter. I norra och mellersta Östersjön har dessa vikar helt eller delvis avsnörts från havet på grund av den ständigt pågående landhöjningen. Laguner kan ha varierande salthalt och vattenvolym beroende på avdunstning, nederbörd samt tillfälliga inflöden av havsvatten. Vegetation kan saknas helt eller vara riklig och bestå av exempelvis kransalger, nateväxter och slingeväxter, beroende på i vilket successionsstadium lagunen befinner sig i. *Kustnära laguner 1150.*

Landhöjningsskogar, albården

När ny mark som följd av landhöjningen stiger upp ur havet och så småningom blir trädbevuxen är det den första generation skog som börjar växa där. Sådan skog kallas för primärskog. Primärskogar längre upp på land är väldigt ovanliga eftersom största delen av våra skogar har förnyats av människan eller elden. Primärskog vid landhöjningskust är en speciell naturtyp som bara förekommer i områden med landhöjning. Närmast stranden är skogen ofta örtrik och de vanligaste trädslagen är gråal, klibbal, jolster, rönn, glasbjörk och olika videarter. Längre upp, ovanför högvattenlinjen, blir gran eller tall dominerande och i fältskiktet växer mest olika ris såsom blåbär, lingon och kråkbär. Inslag av gamla lövträd bör finnas. Om det har förekommit mera storskalig avverkning kan skogen inte längre räknas som primärskog.

Gråalskogor som uppvisar en intressantare åldersfördelning och tillgång på död ved påträffades på några platser längs strandområdet. Spåren efter vedlevande insekter och födosökande hackspettar kan vara betydande. Innanför Mångsgrynnan, Revelviken, Revelgrundet och Stora kogrundviken.
Landhöjningsskog, 9030.

3. Bedömning av naturvärden

3.1 Naturvärden finns i miljöer med:

Stor artrikedom (=många arter)
Speciell artsammansättning
Värdefulla/speciella/rödlistade arter
Hög vegetationstäthet
Liten påverkansgrad (orördhet)
Hög produktion
Rik mångfald/rikt växt och djurliv/stor biologisk mångfald
Stor variationsrikedom/mångformighet (mosaik)
Speciella ekologiska processer
Bra reproduktions- och uppväxtmöjligheter
Ovanliga företeelser/raritet
Stor areal
Representativa biotoper

3.2 Naturvärdeklassning

Försök med att indela de olika naturtyperna i olika klasser beroende på hur unika och skyddsvärda de är.

1. Naturtyper som har höga botaniska värden och är utmärkande för landskapet.
2. Naturtyper som har vissa botaniska värden och är utmärkande för landskapet.
3. Naturtyper som har vissa botaniska värden men är påverkade av mänskliga ingrepp.

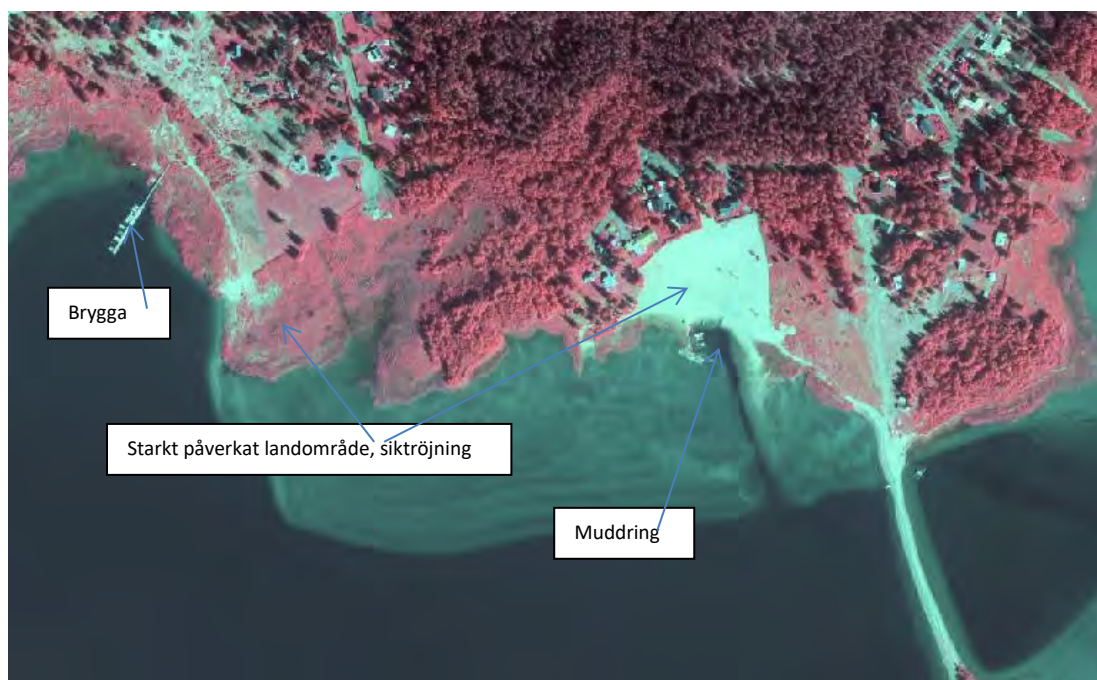
Strandaster, Tripolium vulgare, en sällsynthet i Piteå skärgård och har här sin nordgräns i Östersjön.

3.3 Ingreppspåverkan

Skärgårdshavets och Bottenvikens kuster påverkas av landhöjningen, som är 0,4-0,9 m på 100 år. Detta låter kanske inte som mycket, men horisontellt sett kan det vara frågan om flera meter beroende på strandens lutning. Med andra ord torrläggts ny strand kontinuerligt men också botten under ytan förändras. Många vikar som ger livsutrymme åt en mångfald växt- och djurarter har formats just så här. Dessa fungerar som växtplats får ett flertal utrotningshotade växtarter, som rekryteringsområde för viktiga fiskarter i Östersjön samt som rastplatser för en mångfald fåglar. Samtidigt utsätts stranden och de grunda vikarna, som utgör en övergångszon mellan land och hav, allmänt taget för ett stort exploateringstryck på grund av ett högt rekreativvärde för människor. Se figur 2.

Bedömning av ingrepp gjorda av mänsklig påverkan och vad det innebär i naturen är inte så enkelt. Mycket beror på hur stort ingreppet är och vilka ingrepp vi har att göra med:

- Muddringar
- Stenpirar
- Bryggor
- Røjning av albård
- Siktrøjning av strandskog
- Terrängkørning

Figur 2. Olika ingrepp i ett strandområde.

4. Översiktskarta över inventeringsområdet

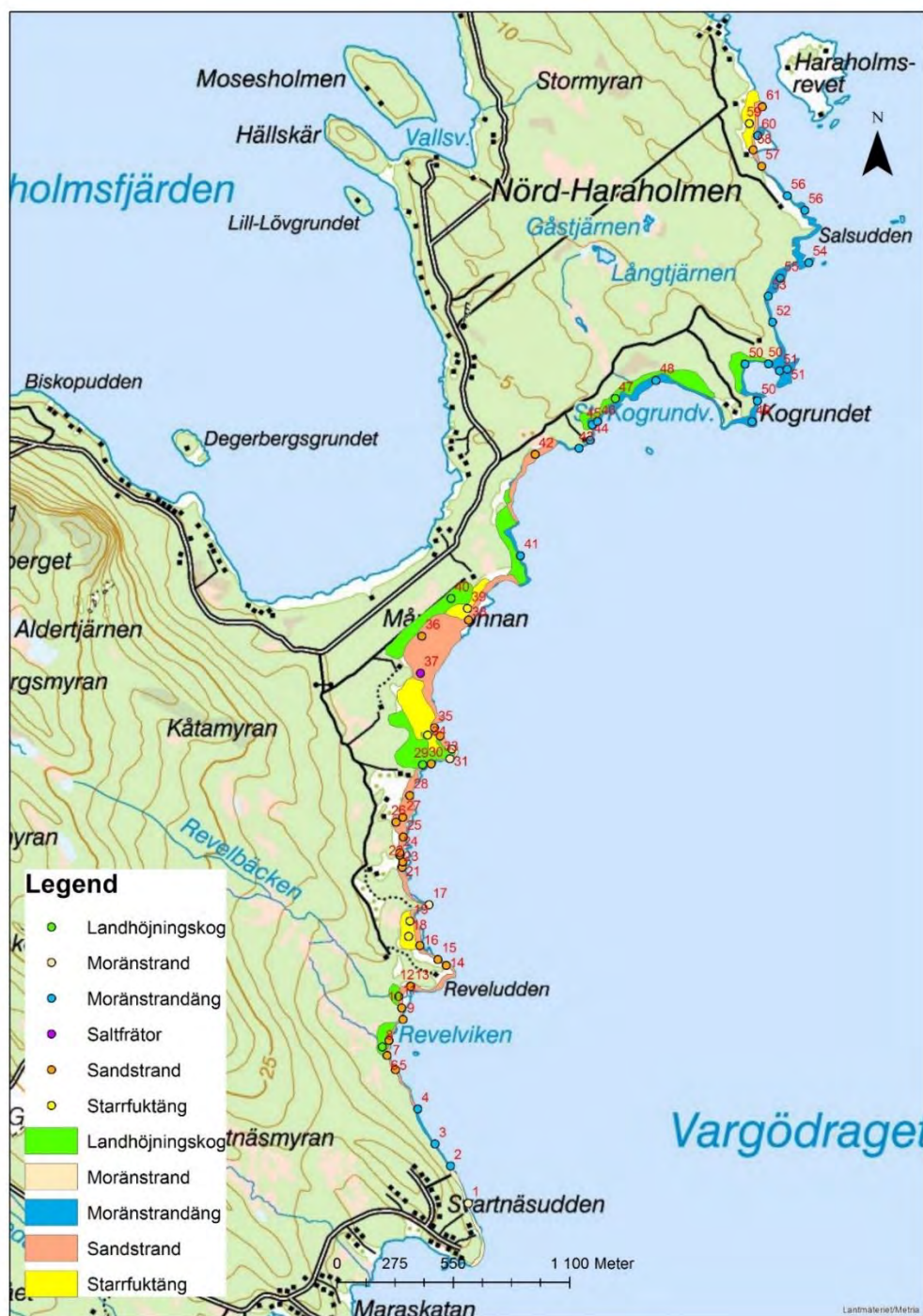
Inventeringsområdet som ligger mellan Svartnäsudden och upp mot Haraholmsrevet omfattar en sträcka av 7 km. Se figur 3.

Figur 3. Inventeringsområde

5. Översigtskarta fotopunkter och strandtyper

I samband med inventeringen har foton och koordinater tagits för att få en så bra kunskap om strandområdets olika naturtyper. Se figur 4. Ett försök att koda strandtyperna enligt Naturvårdsverkets habitat har strandhabitatkoder använts. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: November 2011.

Figur 4. Fotopunkter och strandtyper.

6. Resultat av inventeringen

Fotopunkt 1. Svartnäsudden. 2496

Strandtyp: Moränstrand

Blockrika stränder med grusiga inslag har oftast en sparsam vegetation. Ovanför ligger flera fritidshus och tallskogen gallrad. Flera äldre och nyare stenpirar och bryggor förekommer. Albården eller lövstrandskogen är gles och består mest av yngre glasbjörk, gråal och rönn. Floran är knuten till gränsen närmast lövbården.

Arter:

Blåtåtel

Gråal

Hönsbär

Kråkklöver

Kråkvicker

Madrör

Rödven

Rönn

Salttåg

Skogskovall

Strandvial

Strandvänderot

Vattenmåra

Älggräs

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 3

Grova blockstränder med grus som starkt påverkas av ispåverkan har sällan ett rikt artinnehåll.

Området är till viss del påverkat av boendet och av annan aktivitet som finns i närområdet.

Naturtyp: *Sten- och grusvallar*.

Fotopunkt 2. Svartnäsudden. 2502

Strandtyp: Moränstrandäng

Längre mot norr övergår den grovblockiga stranden till en strand med mindre block med grusig och lerig inblandning. Stranden flackar ut och strandvegetationen tilltar. Fortfarande är området ovanför gallrad och lövbården är röjd. Grundvattenutflöden från ovanliggande mark bidrar till ökat artantal.

Arter:

Agnsäv
Bandbryum
Bladvass
Blåtåtel
Hundstarr
Nordknappsäv
Krypven
Kråkvicker
Kärrsälting

Liten ärtstarr
Madrör
Strandspärrmossa
Strandvänderot
Vattenmåra
Åkerbär
Åkerfräken
Östersjötåg

Naturvärde: Klass 3

Stranden ligger nedanför de fritidshus som ligger högre upp på sluttningen. Små ingrepp förekommer som äldre båtlänningar. Arterna som förekommer är de typiska på landhöjningsstränder.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 3. Norr om Svartnäsudden. 2503

Strandtyp: Moränstrandäng.

Strandområdet och landskapet innanför flackar ut och stranden blir bredare och bottnarna utanför blir grunda och mängden större block minskar i storlek. Mellan blocken finns ett finare lerblandat substrat vilket gör att artantalet ökar. Även översilning från omgivande högre terräng tränger ut på stranden. Albården eller lövstrandskogen består mest av en gles björkridå, innanför granskog.

Arter:

Blåtåtel

Hönsbär

Kärrviol

Liten ärtstarr

Strandvänderot

Strätta

Grönvide

Tätört

Åkerbär

Älggräs

Naturvärde: Klass 1.

Strandmiljön är intressant då den påverkas av översilning från ovanliggande mark. Artantalet ökar och växter som tätört visar att bottensubstratet är påverkad av en rikare berggrund. Opåverkad strand med naturvärden som är lite speciella för landskapet. Albården är ung med mest glasbjörk. Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön*

Fotopunkt 4. Norr Svartnäsudden. 2510

Strandtyp: Moränstrandäng.

Lerig/grusig finsedimentstrandäng med utspridda mindre block, bottnarna utanför är leriga med ett sand- och grusinhåll. Även en översilning från omgivande högre terräng tränger ut på stranden vilket bidrar till en rikare växtlighet. Albården är gles med inslag av glasbjörk.

Arter:

Agnsäv

Blåtåtel

Brunrör

Gråal

Gråstarr

Hundstarr

Nordknappsäv

Kärrsälting

Salttåg

Skogsstjärnblomma

Storsileshår

Topplösa

Trådtåg

Tätört

Östersjötåg

Kärrpraktmossa

Rosa bryum

Naturvärde: Klass 1.

Artrik strandäng som är påverkad av isskrap vilket gör att växtligheten är sparsammare ut mot vattenstranden. Översilning och från ovanförliggande mark bidrar till en rikare växtlighet.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 5. Revelviken. 2515

Strandtyp: Sandstrand.

Bred lersandblandad strand där växtligheten är variationsrik. Frodig närmast albården och glesare ner mot den öppna strandzonen.

Arter:

Bladvass

Blåtåtel

Gråal

Hundstarr

Kråklöver

Kärrull

Kärrviol

Nordspira

Pors

Strandvänderot

Topplösa

Trådtåg

Tuvad hundstarr

Vattenmåra

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 1

Bred och artrik strandäng med en djupare gråalbård som gränsar mot Revelmyran. Den variationsrika vegetationen och strandtypen är intressant. Arterna är typiska för landhöjningsstränder i Bottenviken.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 6. Revelviken. 2512

Fotopunkt 6. Revelviken. 2516

Strandtyp: Sandstrand.

Långgrunda sandstränder med inblandning av lera är ofta beväxta med bladvass. Där glesa och lågt växande vassruggar förekommer kan växtligheten vara artrikare än de täta och högresta. Vegetationsdrift förekommer på de stränder där det finns större vassruggar. Driftsubstratet kan bidra till en speciell flora.

Arter:

Agnsäv
Bladvass
Blåståtel
Brunrör
Hybridvide
Kärrsilja
Kärrviol

Nordspira
Nålsäv
Strandvänderot
Topplösa
Tuvad hundstarr
Vattenmåra
Älggräs

Naturvärde: Klass 1

Större sammanhängande vassruggar påverkar oftast växtligheten starkt. På utsatta, exponerade stränder kan kraftiga isskrap hålla nere vassens utbredning.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 10. Revelviken. 2520

Strandtyp: Sandstrand.

Större vik med en flack och grund finsedimentstrand med en lerig inblandning. Att växtligheten är gles närmast vattenstranden kan vara orsakad av att stranden påverkas av ishyvling. Innanför stranden ses en gles till tät gråal/lövskogsbård.

Arter:

Agnsäv

Blåsäv

Hundstarr

Nordknappsäv

Nordspira

Kärrsälting

Kärrull

Liten ärtstarr

Nålsäv

Tuvad hundstarr

östersjötåg

Naturvärde: Klass1.

Strandområdets storlek och variatonsrika naturtyp samt områdets växtlighet bidrar till den höga klassningen.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 8. Revelbäcken rinner ut i Revelviken. 2521

Strandtyp: Landhöjningsskog, gråalbård

Mellan den öppna Revelmyran och Revelbäcken växer en tät gråalbård med glasbjörk. Marksiktet är frodigt med arter som blåtåtel, topplösa, älggräs och åkerfräken. Här ses utflödet av Revelbäcken.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Hundstarr

Krypven

Kärrull

Liten ärtstarr

Topplösa

Gråalbård:
Blåtåtel
Glasbjörk
Gråal
Hundstarr
Jolster
Kråklöver
Kärrviol
Pors

Skedmossa
Svartvidexgrönvide
Topplösa
Vattenmåra
Åkerbär
Åkerfräken
Älggräs

Naturvärde: Klass 1

Intressant gråalbård som ansluter rikkärret Revelmyran. Här bidrar vattendraget till naturtypens skyddsvärde, små vattendrag är viktiga för lekande fisk.

Naturtyp: *Primär landhöjningsskog*.

Fotopunkt 12. Revelviken. 2522

Högre upp på stranden ligger en fritidsstuga. Äldre siktröjning har gett ett kraftigt uppslag av lövsly och där en frodig undervegetation av pors tillkommit. Marken i övrigt är sandig och klädd med tallskog.

Arter:
Glasbjörk
Gråal
Kruståtel
Pors
Svartvide x grönvide
Tall
Vårtbjörk

Naturvärde: Klass 3

Ingrepp som siktröjning påverkar den låga klassningen. Strandområdet har inte påverkats.

Fotopunkt 13. Revelviken. 2523

Strandtyp: Sandstrand

En vall med sand har byggts upp mot strandskogen som består av glasbjörk och tall. På sandvallen dominerar strandråg och strandärt. Här finns även pysslingtåg som är en sällsyntare art på våra strandängar.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön*

Arter:

Gråal

Klappermolke

Pysslingtåg

Strandglim

Strandråg

Strandvial

Naturvärde: Klass 2

Mindre område med en naturtyp som uppvisar arter som är typiska för sandiga stränder.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 14. Norr Revelviken nära Reveludden. 2530

Strandtyp: Moränstrand.

Mellan Revelviken och Reveludden finns en öppen, glest beväxt sandig och grus strand med spridda större och mindre block som flyttas runt av isen. Närmast strandskogen växer arter som blandas mellan strand och skog.

Arter:

Bergsyra
Grässtjärnblomma
Klotpyrola
Kruståtel
Mjölon
Pysslingtåg
Saltarv

Skogskovall
Strandglim
Strandråg
Strandvial
Tall
Vitpyrola
Sandruggmossa

Naturvärde: Klass 2

Strandtypen förekommer på några ställen mellan Svartnäsudden och Haraholmsrevet.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 15. Reveludden, öppen, röjd strandäng vid gammal fiskestuga. 2534

Fotopunkt 15. 2535

Strandtyp: Moränstrand

Sandig udde där en gammal fiskestuga står och där strandängarna och strandskogen är röjd. Rikt uppslag av pors och viden, gråal och glasbjörk. Genom att strandområdet hålls öppet ökar inslaget av arter i markskiktet. Stranden består av grusig moränstrand. Norra sidan av udden är beväxt med vass.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Grönlandsgåsört

Nordknappsäv

Kärrespira

Kärresälting

Liten ärtstarr

Madrör

Salttåg

Åkerfräken

Ängsull

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 3, stranden klass 2.

Strandområdet har påverkats av mänskliga ingrepp. Vid Reveludden har strandskogen sedan gammal röjts och under åren har sly och högre växter hållits nere. Artrikedomen är fortfarande stor och strandområdet är intakt.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 16. Reveludden. 2543

Strandtyp: Sandstrand

Lerinblandad sandstrand som följer hela norra strandsidan av Reveludden och in mot viken. Stranden är klädd med en tät vassbård. Högre upp på stranden glesar vassen ut och en lägre vegetation har möjlighet att växa in.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Blåsäv

Grönlandsgåsört

Hundstarr

Nordknappsäv

Kråkklöver

Kärrull

Liten ärtstarr

Madrör

Tuvad hundstarr

Ängsull

Naturvärde: Klass 1-2.

Åter en strand där vassen dominerar vid vattenstranden. Högre upp på stranden och längre in mot viken glesnar vassen ut och antalet arter ökar.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 17. Området mellan Reveludden och Revelgrundet. 2549

Fotopunkt 17. Området mellan Reveludden och Revelgrundet. 2550

Strandtyp: Moränstrand (Ändmorän)

Blockudde, med en isriven gles trädridå av glasbjörk och gråal. Vegetationen uppvisar endast ett fåtal arter.

Arter:

Bladvass

Glasbjörk

Gråal

Klapperögontröst

Krypven

Naturvärde: Klass 2

En vanlig strandtyp ute på steniga uddar. Kan vara rest av en ändmorän.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön. Sten- och grusvallar.*

Fotopunkt 18. Norr Reveludden. 2545

Fotopunkt 19. Norr Reveludden. 2546

Strandtyp: Starrfuktäng.

Stor och öppen lerig strandäng som övergår i ett starrfuktkärr där tuvad hundstarr dominerar över stora ytor tillsammans med pors och kärrvial. Utflöden av sulfidhaltig järnoxid skapar speciella vegetationsytor där bl a kärrullen bildar täta bestånd.

Ut mot havet är vegetationen gles med olika sävarter, en låg och gles vegetation av bladvass breder ut sig med grupper av nordspira.

Arter:

Bladvass

Blåtåtel

Brun glansvitmossa

Flaskstarr

Glasbjörk

Gråal

Hundstarr

Kråklöver

Kärrull

Pors

Spärrvitmossa

Stora tranbär

Storsileshår

Strandvial

Strängstarr

Ullsäv

Vattenklöver

Vattenmåra

Svartvide x grönvide

Ängskovall

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 1.

Rikt fågelliv med olika vadare som gluttsnäppa, rödbena, enkelbeckasin och storspov.

Strandsumpkärren är genomgående artrika och insektsliv är rikt.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 21. Strandområde mellan Reveludden och Revelgrundet. 2551

Fotopunkt 21. Revelgrundet. 2570

Strandtyp: Sandstrand.

Bred lersandblandad och grusig strandäng med minde block. Vegetationen är in mot den glesa albården frodigare. I den lersandblandade stranden ses olika nålsäv, agnsäv och Nordknappsäv samt östersjötåg.

Närmare stugan övergår strandängen i en bred sandstrand med grusytor och mindre block. Närmare vattnet blir sanden lerblandad och vegetationen är gles. Här finns den enda kända lokalen av strandstarr i Piteå kommun. Där stranden övergår i ren sandstrand växer krusskräppa, en art som har ett fåtal kända lokaler i Bottenviken.

Arter:

Agnsäv

Hundstarr

Nordknappsäv

Krusskräppa

Krypven

Nordspira

Liten ärtstarr

Madrör

Rödven

Strandstarr (NT)

Östersjötåg

Strandstarr, *Carex paleacea*.

Kruskräppa, *Rumex crispus*.

Naturvärde: Klass 1.

Intressant strandmiljö med arter som strandstarr och krusskräppa. Lokalen ligger nära den del av stranden som har schaktats.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 22. Stugområdet vid Revelgrundet. 2580

Stuga där siktröjning av strandskogen har utförts sedan gammalt. En del av strandområdet har påverkats genom schaktning.

Naturvärde: Klass 3.

Ovanför stranden ligger en stuga, siktröjning ett ingrepp som förändrat landskapsbilden och stranden har schaktats ut.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 23. Stugområdet vid Revelgrundet. 2581

Strandtyp: Sandstrand

Arter:

Bergsyra

Gråal

Grässtjärnblomma

Kruståtel

Rödsvingel

Saltarv

Smultron

Strandglim

Strandråg

Strandärt

Åkerbär

Naturvärde: Klass 1.

Utanför ses en grund och lerblandad botten som övergår i en ler/sandblandad strand och en uppbyggd strandvall. Vegetation är gles men som upp mot gråalbården blir frodig med strandvial och strandråg.

Naturatyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 24. Revelgrundet. 2582

Norr om stugan fortsätter sandvallen som ut mot vattenstranden övergår i en lersandblandad strandäng. I strandvallen växer strandärt, strandråg och pors. En gles lövbård med glasbjörk och gråal följer stranden.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Hundstarr

Krypven

Kråklöver

Kärrsälting

Liten ärtstarr

Nordknappsäv

Nordspira

Rosa bryum

Strandranunkel

Strandärt

Vattenmåra

Ängsull

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 1-2.

Ett flertal stugor ligger efter stranden. Siktröjning och upphuggning av strandskogen har förändrat bilden av en orörd strandzon. Den nedre stranden är fortfarande intakt med grunda bottnar med varierad strandflora.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 25. Revelgrundet. 2583

Strandtyp: Sandstrand

Sandrevlar med grunda delvis avsnörda gölar.

Arter:

Agsäv

Bladvass

Hundstarr

Nordknappsäv

Naturvärde: Klass 1.

Naturtyp: *Blottade ler- och sandbottnar*.

Fotopunkt 26. Revelgrundet. 2584

Strandtyp: Sandstrand

Här har den övre stranden schaktats. Tidigare röjd strandskog med tall. Sandtallskog.

Arter:

Bergsyra

Naturvärde: 3

Övre delen av stranden är påverkad av ingrepp. Nedre strandzonen är intakt med arter som är typiska på grunda stränder med sandiga lerbottnar.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 27. Revelgrundet. 2588

Strandtyp: Sandstrand

Här har den övre stranden schaktats och att en del av strandängen har gräsklippare används. Nedanför och ut mot den grunda stranden ligger en orörd sand/lerblandad strandäng där växtligheten består av olika sävarter.

Arter:

Nålsäv

Agnsäv

Tuvad hundstarr

Naturvärde: 1-2

Långgrunda stränder med breda strandängar där landhöjningen kontinuerligt skapar nytt land är en intressant naturtyp.

Naturtyp: *Blottade ler- och sandbottnar och Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 28. Revelgrundet. 2593

Strandtyp: Sandstrand

Röjt strandområde med ett rikt uppslag av arter. Nedanför den norra stugan har en del av sandstranden schaktats (krattats).

Arter:

Gråal
Kruståtel
Kråklöver
Kråkvicker
Kärrvial
Madrör
Pors
Storsileshår

Strandvänderot
Topplösa
Vattenmåra
Åkerfräken
Älggräs
Ängsull
Östersjötåg

Naturvärde: Klass 2.

Strandområdet mellan fotopunkt 23-28 har delvis påverkats av mänsklig aktivitet där delar av den sandiga stranden nedanför stugorna påverkats med olika ingrepp. Större delen av den nedre stranden är dock intakt.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 29. Revelgrundet. 2594

Strandtyp: Gråalbård

Norr om stugområdet och ut mot udden med stort djup finns en intressant gråalskog med frodig undervegetation. Ut mot udden är nedre delen av alarna kraftigt isnötta.

Arter:

Glasbjörk

Gråal

Kråklöver

Rödblära

Skogsstjärnblomma

Storven

Strandvänderot

Strätta

Svartvide x grönvide

Tall

Topplösa

Vattenmåra

Videskinn

Åkerbär

Älggräs

Ängsull

Naturvärde: Klass 1

Ett större område med strandalskog där andelen död ved är stor.

Naturtyp: *Primär landhöjningsskog.*

Fotopunkt 30. Blockudde norr om Revelgrundet. 2596

Strandtyp: Sandstrand, Moränstrand

Finsedimentstrand som ut mot udden övergår sandstranden i en blockig strand. Innanför växer en tät strandalskog.

Arter:
Bladvass

Naturvärde: Klass 2

Strand med gles vegetation som ligger i anslutning till en orörd strandskog.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 31. Blockudde norr om Revelgrundet. 2597

Strandtyp: Moränstrand.

Yttre delen av udden består av en strand med mindre och större block med en grusig inblandning där vegetationen är gles. Stranden och strandalskogen är kraftigt påverkad av isens framfart.

Arter:

Grönlandsgåsört

Gultåtel

Klapperögontröst

Salttåg

Naturvärde: Klass 2.

Blockstränder med stora och små block med en finare fraktion mellan blocken är en av de vanligaste naturtyperna vid Bottenviken.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 32. Strand norr om Revelgrundet. 2599

Strandtyp: Moränstrand

In mot viken är stranden beväxt med en bred vassbård. Mellan vassbården och strandskogen finns en öppen starandzon där vegetationen är rikare.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Hybridvide

Nordknappsäv

Krypven

Kärrsälting

Liten ärtstarr

Madrör

Nordspira

Pors

Storven

Topplösa

Naturvärde: Klass 2

Innanför stranden ansluter den fina strandalkogen. Mellan vassbården och strandskogen finns en öppen starandzon där en lägre vegetation har utvecklats.

Naturatyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 33. Norr Revelgrundet. 2604

Strandtyp: Sandstrand

Längre in i viken öppnar sig vass-stranden och en lägre tätare vegetation breder ut sig. Närmast albården är växtligheten som frodigast. I anslutning till den glesa vassvegetationen förekommer grupper med nordspira.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Nordknappsäv

Krypven

Liten ärtstarr

Nordspira

Saltarv

Naturvärde: Klass 1.

Området ligger söder om Månsgrönnan. Här finns större strandängsområde där ett flertal naturtyper ingår.

Naturtyp: Sandstränder vid Östersjön.

Fotopunkt 34. Norr Revelgrundet. 2605

Fotopunkt 34. Norr Revelgrundet. 2606

Fotopunkt 34. Norr Revelgrundet. Tuvad hundstarr, *Carex nigra* var *recta*.

Fotopunkt 34. Norr Revelgrundet. 2608

Strandtyp: Starrfuktäng

Inne i viken inte långt från Månsgrönnan ligger ett stort, öppet strandområde, ett starrfuktkärr där tuvad hundstarr och pors dominerar. Strandängen ligger innanför den högre liggande strandlinjen. I samband med högre vattenstånd blir området översvämmat. Även tillrinning av grundvatten från ovanliggande mark bidrar. Djupare sänkor förekommer där dybläddra och andra vattenväxter trivs.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Dybläddra

Nordknappsäv

Kärrvial

Liten ärtstarr

Myrtåg

Nordspira

Nålsäv

Pors

Salttåg

Topplösa

Tuvad hundstarr

Tuvstarr

Vattenmåra

Ängsull

Östersjötåg

Naturvärde: 1

Det öppna starrkärret med angräsande strandområde är intressant för fågellivet. Här finns även ett rikt insekts- och växtliv. Området ligger i anslutning till Månsgrönnan.

Naturatyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 35. Syd Månsgrönnan. 2609

Strandtyp: Sandstrand

Strax söder om Månsgrönnan ses en öppen lersandblandad strand med grunda sandiga bottnar utanför. Isrivning och vågbrytning påverkar stranden kraftigt. Närmast stranden är vegetationen gles med olika sävarter som nålsäv, agnsäv och nordknappsäv. Sylört och strandranunkel ses på flera platser.

Arter:

Agnsäv

Nordknappsäv

Krypven

Madrör

Nordspira

Nålsäv

Salttåg

Strandkrypa

Strandranunkel

Sylört

Naturvärde: Klass 1

Intressant fågelbiotop där flera arter av vadare noterades. Områdets storlek, mångformighet och raritet gör området unikt med sin variation av olika naturtyper.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön och blottade ler-och sandbottnar.*

Fotopunkt 36. Månsgrönnan. 2638

Strandtyp: Sandstrand

I kantzonen mellan den öppna sandiga stranden och albården finns ett område av lerblandad sand där vegetationen är mera sluten och variationsrik. Här gräver skalbaggen även hål för strandsandjägarens larver.

Arter:

Bladvass

Blåttåtel

Grönlandsgåsört

Gulkämpar

Havsälting

Hundstarr

Krypven

Kärrvial

Liten ärtstarr

Madrör

Pors

Rödven

Saltarv

Kustsaltgräs

Saltnarv

Salttåg

Strandkrypa

Svartvide x grönvide

Vattenmåra

Östersjötåg

Naturvärdeklass 1.

Månsgrönnan storlek och med de varierande naturtyperna skapar en rik mångfald. Övergång mellan öppen sand och en mera bunden vegetation utgör en naturlig succession.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 37. Månsgrönnan. 2623

Fotopunkt 37. Månsgrönnan. 2622

Månsgrönnan vid högvatten, +40 cm.

Månsgrönnan. 3083

Strandtyp: Sandstrand

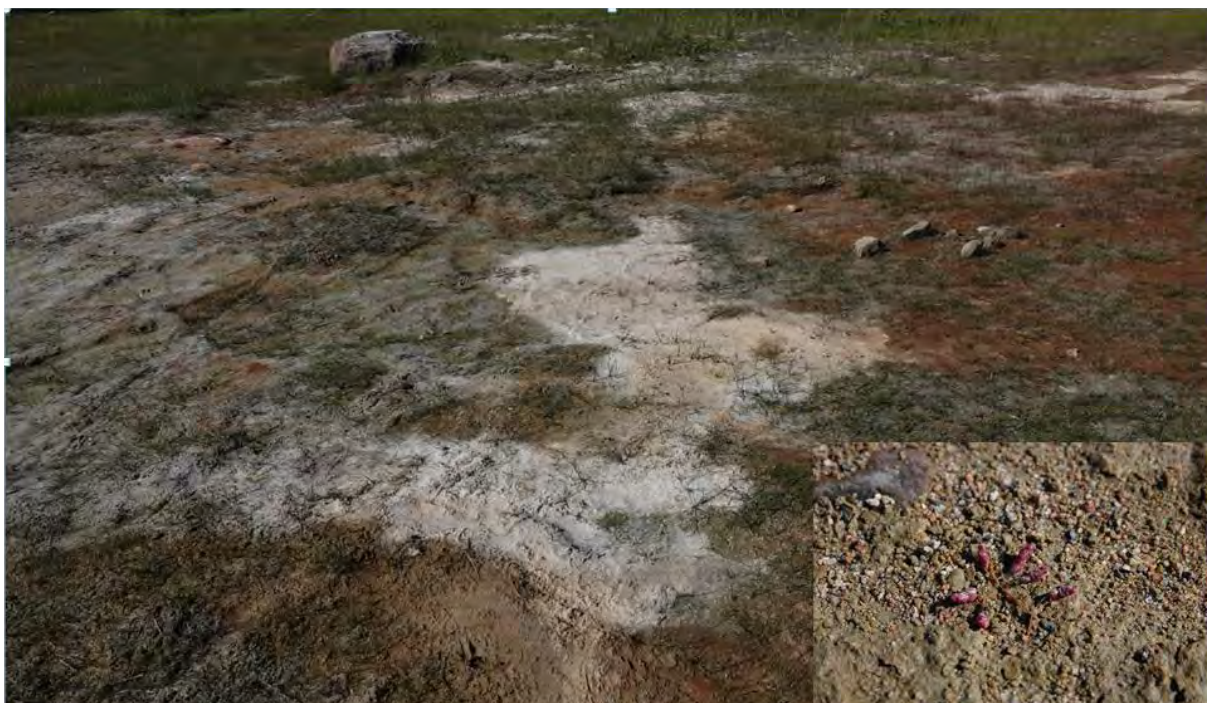
Här finns en stor och öppen, sandstrand med gles vegetation av olika gräs och örter. Längre in från stranden där sänkor förekommer har saltfrätor uppstått. Den vegetativa kantzonen varierar i mäktighet och andelen gräs och örter kan områdesvis vara tät. Här finns en av lokalerna med strandsandjägare i Bottenviken.

Arter:

Gulkämpar
Havssälting
Krypven
Strandkrypa
Strandsandjägare

Fotopunkt 37. Månsgrönnan. 3434

Fotopunkt 37. Månsgrönnan. 3115

Strandtyp: Saltfrätor.

Månsgrynnan ligger på östra sidan av ett smalt näs som förbinder Pitholm med Nörd-Haraholmen. Längs den lång, flacka stranden löper låga strandvallar med ingen eller sparsam vegetation. Vid högvatten och pålandsvind sker en omlagring av sanden, varför växtlighet har svårt att etablera sig på dynerna närmast strandlinjen. Mellan lågvattenlinjen och strandvallarna bildar krypven mattliknande bestånd. På sanddynerna längre in har under de senaste åren vass och madrör tagit större ytor i besiktning. Skärskilt vassen utbreder sig alltmer. På öppna ytor i detta bälte ser man strandvial. Innanför de högre vallarna finns kärrartade sänkor med bla kråklöver, kärrvial, kärrspira, slätterblomma och enstaka exemplar av sprängört. I områdets södra del är strandvallarna närmast vattenlinjen låga och svagt utbildade. Dessa översvämmas vid högvatten och havet sköljer in över en ganska långsträckt, flack yta av sand och enstaka stenar. Under varma och torra perioder dunstar vattnet bort och jordmånen blir efterhand allt saltare, vilket gynnar salttåliga växter. Dessa saltfrätor domineras av glasört som under eftersommaren lyser röd över hela ytan samt glesa förekomster av saltnarv och kustsaltgräs. Här och var står tuvor av högvuxen havssälting. Strandremsan mellan vattenlinjen och saltfrätan är glest beväxt med strandkrypa, gulkämpar, grönlandsgåsört, salttåg. Där saltfrätan närmar sig albården ses strandögontröst som även finns i andra delar.

Strandsandjägaren pilar ilsnavt fram på den varma sanden och på flera ställen där sanden är hårdare ses cm-stora hål där skalbaggens larv gömmer sig. Strandsandjägaren är en sällsynt skalbagge i landet och finns på några andra sandstränder längs Bottenviken. Gulbent vargspindel och *Cantharis quadripunctata* noterades vid inventeringen.

Arter:

Fyrling^{NT}

Glasört

Kustsaltgräs

Saltnarv

Strandkrypa

Gulkämpar

Naturvärde: Klass 1.

Strandsandjägaren är en för landet sällsynt skalbagge. Skalbaggen finns på några sandstränder vid Bottenviken. Fågellivet är under vår och höst rikt med rastande och födosökande vadare och gäss. Arter som häckar är större strandpipare, drillsnäppa, rödbena och vissa år mosnäppa.

Naturtyp: *Glasörtstränder och Sandstränder vid Östersjön.*

Fotopunkt 38. Norra delen av Månsgrönnan. 2645

Strandtyp: Sandstrand

Området nedanför strandvallen visar upp en lerig till sandig strand där en tät vegetation av krypten och nålsäv förekommer.

Arter i sandvallen och ner mot den grunda sandiga stranden:

Bladvass
Grodtåg
Kruskräppa
Krypnarv
Krypten
Pysslingståg
Saltarv
Strandvial

Naturvärde: Klass 1.

Sandstränder med strandvallar och grunda lersandbottnar hyser ofta en rik och intressant vegetation. Naturtypen kompletterar Månsgrönnans stora och öppna område.

Naturtyp: *Sandstränder vid Östersjön och blottade ler- och sandbottnar.*

Fotopunkt 39. Månsgrönnan. 2646

Strandtyp: Starrfuktäng

Norr om den öppna stranden Månsgrönnan har en strandvall av sand byggts upp och en tät vassvegetation klär in vallen. Ut mot havet öppnar sig vassen och en gles vegetation av olika arter förekommer. Innanför strandvallen finns en stor och blöt starrfuktäng, som genom röjning hålls öppen. Södra delen av starrfuktängen är beväxt vass. Innanför, upp mot sandtallskogen finns en sluten gråalbård.

Arter i starrfuktängen:

Bladvass
Dybläddra
Kråklöver
Pors
Spärrkrokmossa
Tuvad hundstarr
Ängsull

Naturvärde: Klass 1.

Det blöta starrfuktängen med tät vassvegetation som ligger mellan gråalskogen, stugan och strandvallen är intressant ur ett fågel- och insektsliv. Kärret utgör med de övriga naturtyperna en mångfald där flera arter trivs.

Fotopunkt 40. Norra delen av Månsgrönnan. 2647

Strandtyp: Landhöjningskog

Området mellan sandtallskog och starrfuktängen växer en sluten gråalskog med inblandning av glasbjörk. Andelen död ved är stort. Här finns en kraftig undervegetation av olika örter.

Arter:

Glasbjörk

Gran

Gråal

Hybridvide

Klotpyrola

Kråkklöver

Kärnsilja

Skogsstjärnblomma

Vattenmåra

Åkerbär

Älggräs

Naturvärde: Klass 1.

Ett större område beväxt med gråal och glasbjörk och där undervegetation är gräs- och örtrik.

Området som sammanfaller med Månsgrönnan bildar ett större område med olika naturtyper.

Naturtyp: *Landhöjningsskog*.

Fotopunkt 41. Norr Månsgrönnan. 2650

Strandtyp: Moränstrandäng

Stranden är kraftigt påverkat av isskrap. Här finns en isnött strandalskog som har en stor utbredning och ser intressant ut. Vegetation på stranden är gles med arter som är typiska på landhöjningsstränder. Små vassruggar förekommer.

Arter:

Agsäv

Bladvass

Blåsäv

Gultåtel

Nordknappsäv

Krypven

Kärrespira

Madrör

Nålsäv

Salttåg

Sylört

Vattenmåra

Naturvärde: Klass 1.

Intressant strandavsnitt med artrik strandäng med en strandalskog som uppvisar en varierad succession.

Naturatyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 42. Norr Månsgrönnan. 2651

Fotopunkt 42. Norr Månsgrönnan. 2654

Strandtyp: Sandstrand

Finsedimentstrandäng med en tät vassvegetation. Mellan albården och den täta vassruggen finns en mera öppen, lägre vegetationszon. Gråal/lövskogsbården är tät och där död ved förekommer allmänt.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Blåsäv

Hundstarr

Kabbleka

Nordknappsäv

Krypven

Kärskedmossa

Kärrespira

Kärrvial

Nålsäv

Smålånke

Sprängört

Topplösa

Tuvad hundstarr

Vattenmåra

Naturvärde: Klass 2, Albård klass 1.

I området förekommer barmarkskörning av fyrhjuling. Spåren utgår från den väg som ansluter de stugor som ligger här. Körningen går genom alkogen och fram till en frididsstuga. Gråalbårdens storlek och mångformighet ser intressant ut.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön och Landhöjningsskog.*

Fotopunkt 43. Långviken. 2663

Strandtyp: Moränstrand

Smal blockstrand med gles vegetation, innanför ligger en gles lövbård med glasbjörk och gråal.

Arter:

Bladvass

Grönlandsgåsört

Gultåtel

Madrör

Rödsvingel

Salttåg

Sprängört

Vattenmåra

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 2

Av is och vågor utsatt strand med gles vegetation.

Fotopunkt 44. Långviken. 2664

Strandtyp: Moränstrand

Blockstrandängen följer hela udden. Utanför ligger ett mindre blockrev som kommer att införlivas med fastlandet genom landhöjningen. Vegetationen är gles från vattenstranden och upp mot strandskogen. Innanför ses en sluten gråalbård med död ved.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Blåsäv

Grönvide

Gultåtel

Hundstarr

Krypven

Kråkvicker

Kärrvial

Madrör

Nordspira

Nålsäv

Pors

Bandbryum

Rödsvingel

Salttåg

Strandkrypa

Strandvänderot

Sylört

Topplösa

Trådnate

Vattenmåra

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 2. Gråalbård klass 1.

Stranden är delvis påverkad av den stuga som ligger här. En pir har anlagts i anslutning till fritidshuset.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön och landhöjningsskog.*

Fotopunkt 45. Långviken. 2665

Strandtyp: Moränstrandäng

Strax norr om stugan finns en mindre vik, beväxt med en tät vassrugge. Mot norr öppnar sig stranden och övergår till en frodig strandzon mot den slutna gråalbården.

Arter:

Bladvass

Kabbleka

Nordknappsäv

Nordspira

Nålsäv

Topplösa

Naturvärde: Klass 1, gråalbård klass 1.

Härifrån och mot norr ligger en bred strandäng med grunda och leriga bottnar med ett blandat blockinnehåll. Här finns fler olika standtyper som bidrar till en intressant strandflora. Innanför stranden fortsätter den breda albården med död ved.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön och Landhöjningsskog.*

Fotopunkt 46. Långviken mot Stora Kogrundviken. 2667

Strandtyp: Moränstrandäng.

Stranden uppvisar en av de mest intressanta och artrika strandängstyperna. Här blandas flera olika strandmiljöer, den grunda lerstranden med den grusiga och blockiga, här finns små strandvattenpölar som värms upp och utgör för insekter intressanta miljöer. Utanför finns grunda bottnar som vid lågvatten blottläggs. Innanför växer en sluten gråalbård med stor andel död ved.

Arter:

Agnsäv

Bladvass

Blåsäv

Blåtåtel

Gultåtel

Kabbleka

Nordknappsäv

Krusskräppa

Kärrbryum

Kärrvial

Madrör

Norrlandstarr

Ormrot

Pors

Bandbryum

Rödsvingel

Salttåg

Sjöfräken

Topplösa

Vattenmåra

Älggräs

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 1.

Områdets storlek där flera strandmiljöer ingår som tillsammans med en intakt grålbård dör död ved förekommer bidrar till den höga klassningen.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön och Landhöjningsskog.*

Fotopunkt 47. Långviken mot Stora Kogrundviken. 2668

Strandtyp: Albård

Innanför den grunda viken växer en tät gråalskog med inslag av glasbjörk. En frodig undervegetation förekommer. Andelen död ved är stor.

Arter:

Blåtåtel

Brännässla

Gran

Gråal

Jolster

Kabbleka

Kärrsilja

Kärrvial

Rödblära

Strandvänderot

Strätta

Topplösa

Vattenmåra

Åkerbär

Åkerfräken

Älggräs

Naturvärde: Klass 1.

Helt opåverkad gråalbård där rikligt med död ved förekommer. Spår efter insekter och födosökande hackspettar.

Naturtyp: *Landhöjningsskog*.

Fotopunkt 48. Långviken mot Stora Kogrundviken. 2669

Fotopunkt 48. Långviken mot Stora Kogrundviken. 2670

Strandtyp: Moränstrandäng

Vid Kogrundviken rinner en bäck ut på stranden där finns en tät sjöfräkenvegetation. Utanför ses grunda bottnar med spridda block och blockansamlingar som med isens hjälp vandrar runt på stranden.

Arter:

Agsäv

Blåsäv

Kabbleka

Kråkklöver

Kärrsälting

Kärrvial

Nordspira

Sjöfräken

Skedmossa

Sprängört

Strandspärrmossa

Tuvad hundstarr

Vattenmåra

Naturvärde: Klass 1.

Den breda strandängen med de grunda bottarna bidrar till en spännande och varierad växtlighet. Vid lågvatten bildas små grunda gölar där fiskyngel håller till. Rödbena och drillsnäppa är karaktärsarter vid denna strand.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 49. Stora Kogrundviken. 2671

Strandtyp: Moränstrandäng

Ut mot udden bildar blockstrandängen en bred och öppen strandzon. En rik växtlighet med en tydlig zonering av arter från vattenstranden in mot albården.

Arter:

Blåsäv

Gråal

Grönlandsgåsört

Gultåtel

Havtorn

Hundstarr

Höstfibbla

Klapperstarr ^{NT}

Klapperögontröst

Krypven

Kråkklöver

Liten ärtstarr

Luddnicka

Madrör

Ormtunga

Pors

Bandbryum

Rödsvingel

Salttåg

Slätterblomma

Strandögontröst

Vattenmåra

Åkerfräken

Naturvärde: Klass 1.

Intressant blockstrandäng med artrik flora som fortsätter runt udden och fram till lagunen. Här finns ett par fritidsstugor med slagna ängsmarker.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön*

Fotopunkt 49. Stora Kogrundviken. Klapperstarr, *Carex glareosa*.

Fotopunkt 50. Lilla Kogrundviken. 2698

Strandtyp: Moränstrandäng

I närheten av den lilla lagunens östra sida finns en sänka i stranden med tät blåsävsvegetation. Kan utgöra en äldre grävd båthamn som växt igen.

Arter:

Blåsäv

Norrlandstarr

Naturvärde: Klass 2.

Strandängen som fortsätter runt udden avslutas vid en strandstuga och båthamn. Innanför ses den lilla lagunen.

Naturatyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 50. Lilla Kogrundviken. 2699

Fotopunkt 50. Lilla Kogrundviken. 2700

Fotopunkt 50. Lilla Kogrundviken. 2701

Strandtyp: Moränstrandäng, Lagun

Fotpunkter 2699 till 2701 ligger runt lagunviken. I inre delen av viken (2699) på lerig botten förekommer en rik växtlighet av starr och örter. Översilning från omgivande högre mark bidrar till den frodiga strandängen. Innanför den öppna strandängen växer en sluten albård där tillgång på död ved är stor. Strandzonen runt lagunen (2700, 2701) och ut mot lagunens norra sida är blockig med en lerig, grusig sammansättning.

Arter:

Bladvass

Blåsäv

Gråal

Havssälting

Hundstarr

Jolster

Kärrvial

Pors

Salttåg

Strandvänderot

Topplösa

Tuvad hundstarr

Åkerbär

Älggräs

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 1.

Lagunen är en naturtyp som är intressant för olika djur- och växtarter. Stränderna runt lagunen varierar mellan grusiga bockstränder med gles växtlighet till en frodig gräs- och örtvegetation in mot en sluten gråalbård.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön, Lagun och Landhöjningsskog.*

Fotopunkt 51. Lilla Kogrundviken. 2702

Fotopunkt 51. Lilla Kogrundviken. 2703

Strandtyp: Moränstrandäng

På norra sidan av lagunen tar grusiga blockstrandängar vid. Växtligheten kan fläckvist vara tät på de gåsbetade revlarna.

Arter:

Blåtåtel

Grönlandsgåsört

Gultåtel

Jolster

Kabbleka

Kråkklöver

Kärrvial

Liten ärtstarr

Madrör

Nålsäv

Pors

Rosa bryum

Rödsvingel

Salttåg

Slätterblomma

Standögontröst

Topplösa

Trådtåg

Tuvad hundstarr

Vass

Åkerbär

Älggräs

Naturvärde: Klass 1.

Intressant strandmiljö med artrika blockrevlar förekommer. Den kraftiga ispåverkan flyttar om block och arter vilket gynnar de ettåriga växterna. Revet utgör förmodligen en rest av ändmorän.

Ute på revet står en fritidsstuga och genom landhöjningen har revet växt samman med fastlandet. För att ta sig ut till stugan används numera fyrhjuling.

Naturtyp: *Sten- och grusvallar och strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 52. Norr om Lilla Kogrundviken och ut mot Salsudden. 2705

Fotopunkt 52. Norr om Lilla Kogrundviken och ut mot Salsudden. 2706

Strandtyp: Moränstrandäng

Norr om Kogrundet uppvisar strandängen en bred och frodig vegetationszon som ut mot vattenstranden glesnar ut och blir mer små- och storblockig. Strandängen är påverkad av isskrap vilket gör att den högre vegetationen hålls nere. Innanför stranden ses en varierad albård där glasbjörk ingår. Fotopunkt 52 visar på en zonerad vegetationsstrand från strandlinjen och in mot albården.

Arter:

Agnsäv

Grönlandsgåsört

Krypven

Kärrvial

Madrör

Salttåg

Smålånke

Strandranunkel

Sumförgätmigej

Topplösa

Trådnate

Tuvad hundstarr

Älggräs

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 1

Bred och artrik strandäng med tydlig vegetationszonering. Utanför ses grunda och steniga bottnar. Strandängens typiska arter finns här representerade.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 54. Salsudden. 2714

Fotopunkt 54. Salsudden. 2715

Fotopunkt 54. Salsudden. 2720

Strandtyp: Moränstrandäng

Vi närmar oss Salsudden, utanför ligger Pärلstenen. Ett grundområde med grusig, lerig och småblockig sammansättning. Innanför den grunda blockstranden finns en bred sedimentstrand med frodig växtlighet. Hela strandområdet hyser en intressant växtlighet.

Här finns även små blockrevlar som betas gäss och på grund av deras spillning blir växtligheten frodig, framför allt av grönländsgåsört.

Arter:

Grönländsgåsört

Grönvide

Gultåtel

Krypven

Kråkvicker

Nålsäv

Rödsvingel

Salttåg

Strandkrypa

Vattenmåra

Älggräs

Naturvärde: Klass 1.

Strandområdet mellan fotopunkt 45 till 53 visar på en stor variation av strandtyper och arter som bidrar till den höga klassningen. Här finns ett rikt fågelliv med häckande och födosökande arter. På flera ställen betas den frodiga strandängen av gäss.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 53. Salsudden. 2707

Fotopunkt 55. Salsudden. Tuvad hundstarr, *Carex nigra* va. *recta*. 2721

Strandtyp: Moränstrandäng

Vid Salsudden finns en bred strandäng och ett grundområde med blockrika bottnar. Innanför blockstranden finns en frodig strandäng där tuvad hundstarr bildar täta tuvor. Strandskogen med gråal och glasbjörk har inte någon större mäktighet.

Arter:	Nålsäv
Agnsäv	Rödsvingel
Grönvide	Rödven
Gultåtel	Salttåg
Krypven	Topplösa
Kråkklöver	Tuvad hundstarr
Kråkvicker	Vattenmåra
Kärrvial	Älggräs
Madrör	Österjötåg

Naturvärde: Klass 1

Strandområdet mellan fotopunkt 45 till 53 visar en stor variation av strandtyper och arter som bidrar till den höga klassningen. Här finns ett rikt fågelliv med häckande och födosökande arter. På flera ställen har strandängarna betats av gäss.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön*.

Fotopunkt 56. Salsudden. 2722

Fotopunkt 56. Salsudden. Norra punkten. 2723

Strandtyp: Moränstrandäng

Längs strandområdet ligger ett flertal fritidsstugor. Strandskogen har öppnats upp och pirar och båtbyggro har anlagts. Strandzonen är blockig med grusig och lerig inblandning. Växtligheten har gynnats av att strandskogen har röjts undan.

Arter:

Bladvass

Blåtåtel

Grönlandsgåsört

Grönvide

Gultåtel

Äkta höskallra

Höstfibbla

Kråkvicker

Kärrvial

Madrör

Pors

Rödsvingel

Salttåg

Slätterblomma

Strandögontröst

Strätta

Vattenmåra

Åkerbär

Östersjötåg

Naturvärde: Klass 3.

Strandområdet har påverkats av stugbebyggelse, byggro och båthamnar.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön och blottade ler-och sandbottnar.*

Fotopunkt 57. Salsudden med Haraholmsrevet. 2724

Strandtyp: Sandstrand

Nedanför en av stugorna börjar den grunda ler/sandstranden få en allt större utbredning. Växtligheten närmast strandens grundområde är sparsam men intressant. Längre in på strandängen blir växtligheten frodig. Lerstränder med grunda och blottlagda bottnar skapar en unik ävjebroddvegetation.

Arter:

Fyrling ^{NT}

Hårranunkel

Nålsäv

Smållånke

Sylört

Ävjebrodd

Naturvärde: Klass 1.

Hela grundområdet med en lerig/sandig sammansättning uppvisar en speciell flora som påverkas starkt av olika vattenstånd.

Naturtyp: *Blottade ler- och sandbottnar*.

Fotopunkt 58. Salsudden med Haraholmsrevet. 2725

Strandtyp: Sandstrand

Stort grundområde med leriga till grusiga bottnar där mindre grus- och blockrevlar förekommer. Grundområdet uppvisar en intressant ävjebroddsvegetation.

Arter:

Fyrling ^{NT}

Hårmöja

Nålsäv

Smållånke

Sylört

Ävjebrodd

Naturvärde: Klass 1.

Hela strandområdet utgör ett grundområde med lerinblandade sandbottnar som starkt påverkas av olika vattenstånd. Här finns en rik ävjebroddvegetation.

Naturtyp: *Blottade ler- och sandbottnar*.

Salsudden med Haraholmsrevet. *Sylört, Subularia aquatica*

Salsudden med Haraholmsrevet. Ävjebrodd, *Limosella aquatica*

Fotopunkt 59. Salsudden med Haraholmsrevet. 2732

Strandtyp: Sandstrand

Här finns en bred starr/sävs-dominerad lerblandad strandäng där arter som tuvad hundstarr, nordknappsäv, agnsäv, nålsäv, topplösa och vattenmåra ingår.

Arter:

Bladvass

Blåsäv

Nordknappsäv

Nålsäv

Sprängört

Topplösa

Tuvad hundstarr

Vattenmåra

Naturvärde: Klass 1.

Här finns ett stort grundområde där olika strandtyper ingår som tillsammans med den vattenståndsvariation som förekommer och bidrar till att skapa en miljö där strandens typiska arter ingår.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön och Blottade ler- och sandbottnar.*

Fotopunkt 60. Salsudden med Haraholmsrevet. 2733

Strandtyp: Moränstrandäng

Blockrevet där olika fraktioner skapar en växtlighet som är knuten till en strand som påverkas av uppgrundning och isskarp.

Arter:

Grönlandsgåsört

Grönvide

Hundstarr

Kråklöver

Kråkvicker

Kärrvial

Madrör

Pors

Rödsvingel

Slätterblomma

Strandvänderot

Strätta

Älggräs

Naturvärde: Klass 1.

Blockrevlar hyser oftast en intressant flora då igenväxning inte är lika kraftig pga isskrap och gåsbetning som håller borta de högre växterna.

Naturtyp: *Strandängar vid Östersjön.*

Fotopunkt 61. Salsudden med Haraholmsrevet. 2734

Strandtyp: Sandstrand

Mellan fastlandet och Haraholmsrevet finns ett grundområde bestående av en blandning av sand och grus med mindre blockansamlingar. Den pågående landhöjningen grundar upp området mellan Haraholmsrevet och fastlandet och inom en snar framtid kommer ön att införlivas med fastlandet.

Naturvärde: Klass1.

Strandområdet mellan fastlandet och Haraholmsrevet har ett högt skyddsvärde. Här finns ett grundområde som genom landhöjningen ombildas till ett intressant strandområde där unika strandarter förekommer.

Naturatyp: *Blottade ler- och sandbottenar*.

7. Referenser

7.1 Litteratur

Nordens flora. Bonnier Fakta 2018. Stenberg & Mossberg 2018.

Norrbottens flora, del II. Föreningen Norrbottens flora 2010.

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: November 2011. Naturvårdsverket.

7.2 Elektroniska dokument och databaser

ArtPortalen. Online (2015-07-07). Rapportsystemet för växter, djur och svampar. ArtDatabanken.
<http://artportalen.se/>

Länsstyrelsens WebbGIS. Online (2015-07-07).

<http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/gis/Sv/Pages/nationella-geodata.aspx>

Länsstyrelsen
Norrbotten